

Ενεργητικό – Παθητικό – Καθαρή Περιουσία

Η Λογιστική ασχολείται με την περιουσία κάθε επιχείρησης. Αυτό σημαίνει ότι παρακολουθεί από την έναρξη μέχρι και τη λήξη της λειτουργίας της το σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών της.

Η περιουσία της επιχείρησης, από λογιστική άποψη, έχει τρεις διακρίσεις, δηλαδή:

- α. Το Ενεργητικό.
- β. Το Παθητικό.
- γ. Την Καθαρή Περιουσία.

1

Ενεργητικό:

Είναι το σύνολο των αγαθών, των δικαιωμάτων και απαιτήσεων αυτής. Περιλαμβάνει λοιπόν όλα τα οικονομικά μέσα, με τα οποία η επιχείρηση επιτυγχάνει το σκοπό της.

Αρχικά η επιχείρηση αποκτά το δικό της κεφάλαιο που της χορηγήθηκε είτε με δάνειο είτε από την προσωπική περιουσία του ενός ή των πολλών ιδιοκτητών της. Σε περίπτωση που η επιχείρηση τερματίσει τη λειτουργία της οφείλει να επιστρέψει στους δανειστές της και τους ιδιοκτήτες της τουλάχιστον το αρχικό ποσό του κεφαλαίου μαζί με τα όποια κέρδη δημιουργήθηκαν στην πορεία λειτουργίας της επιχείρησης.

Παρατήρηση: Η περιουσία της επιχείρησης είναι ανεξάρτητη από την περιουσία του/των ιδιοκτήτη/ων της και Λογιστικά θεωρείται «Ξένο Πρόσωπο».

Για παράδειγμα:

Οι επιχειρηματίες κ.κ. Παπαδόπουλος Χρήστος, Παππάς Νικόλαος και η κα Πλάκα Ειρήνη προέβησαν στις 5/10/2012 στη σύσταση εταιρείας κατασκευής ειδών υγιεινής με τίτλο “Home Luxury”. Για την ίδρυση της επιχείρησης κατέβαλαν ο καθένας 500.000€ από την προσωπική τους περιουσία ενώ σύναψαν επίσης επιχειρησιακό δάνειο με την Τράπεζα «Βήτα» ποσού 1.200.000€.

Σε αυτή την περίπτωση η επιχείρηση από την ίδρυσή της για να πετύχει το σκοπό της (κατασκευή ειδών υγιεινής) έχει στη διάθεσή της 2.700.000 €.

Παθητικό:

Είναι το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης στους επιχειρηματίες και προς τρίτους.

Στο παραπάνω παράδειγμα το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης “Home Luxury” στους κ.κ. Παπαδόπουλο Χρήστο, Παππά Νικόλαο και κα Πλάκα Ελένη είναι το αρχικό κεφάλαιο που κατέβαλαν δηλαδή 1.500.000€ (500.000€ έκαστος). Το ποσό αυτό ονομάζεται καθαρή περιουσία ή ίδιο κεφάλαιο ή καθαρή θέση (συμβολίζεται Κ.Π)

Στο παραπάνω παράδειγμα το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης “Home Luxury” προς τρίτους, δηλαδή στην Τράπεζα «Βήτα» ήτοι 1.200.000€ ονομάζεται Πραγματικό Παθητικό ή Υποχρεώσεις.

Παρατήρηση: όταν η επιχείρηση αρχίσει να παράγει προϊόντα και να παράγει κέρδος αυτό είτε γίνεται νέο κεφάλαιο της επιχείρησης είτε μοιράζεται στους επιχειρηματίες.

Εάν η επιχείρηση δεν έχει καμία υποχρέωση προς τρίτους, τότε το Παθητικό της θα είναι μηδέν και συνεπώς η Καθαρή Περιουσία θα είναι ίση με το Ενεργητικό της. Στο παραπάνω παράδειγμα αν το αρχικό κεφάλαιο της επιχείρησης “Home Luxury” ήταν μόνο τα χρήματα των επιχειρηματιών τότε το αρχικό κεφάλαιο έναρξης της επιχείρησης θα ήταν 1.500.000€

Εάν η επιχείρηση οφείλει όσα είναι το ενεργητικό της, τότε δεν έχει Καθαρή Περιουσία. Στο παραπάνω παράδειγμα αν το αρχικό κεφάλαιο της επιχείρησης “Home Luxury” ήταν μόνο τα χρήματα που δανείστηκε από την Τράπεζα «Βήτα» τότε το αρχικό κεφάλαιο έναρξης της επιχείρησης θα ήταν ήτοι 1.200.000€

Η Θεμελιώδης Λογιστική Εξίσωση $E = Π + ΚΠ$

Το Ενεργητικό της επιχείρησης είναι πάντοτε ίσο με το Παθητικό και την Καθαρή Περιουσία αυτής. Αυτό ισχύει επειδή, ό,τι έχει η επιχείρηση (Ενεργητικό) ανήκει σε τρίτους και στον/στους επιχειρηματία/ες

Στο παραπάνω παράδειγμα:

Το Ενεργητικό της επιχείρησης "Home Luxury" είναι $E = 2.700.000 \text{ €}$

Το Παθητικό της επιχείρησης "Home Luxury" είναι $Π = 1.200.000 \text{ €}$

Η Καθαρή Περιουσία της επιχείρησης "Home Luxury" είναι $Κ.Π. = 1.500.000 \text{ €}$

3

Βασική Αρχή όλης της Θεωρίας και της Πρακτικής της Λογιστικής

Με βάση την παραπάνω Λογιστική αρχή όλες οι οικονομικές πράξεις της επιχείρησης γράφονται και καταχωρούνται με τέτοιους όρους και τρόπους, **ώστε να φαίνονται το διπλό αποτέλεσμά τους**, στο Ενεργητικό και στο Παθητικό

Για να βρούμε την Καθαρή Περιουσία μιας επιχείρησης αφαιρούμε από το σύνολο του Ενεργητικού το σύνολο του Παθητικού.

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζεται η περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης "Home Luxury":

Επιχείρηση Ειδών Υγιεινής "Home Luxury"			
Ενεργητικό	2.700.000,00 €	Παθητικό	1.200.000,00 €
		Καθαρή Περιουσία	1.500.000,00 €
Σύνολο Ενεργητικού	2.700.000,00 €	Σύνολο Παθητικού	2.700.000,00 €

Η ισότητα $E = Π + ΚΠ$ παρουσιάζει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης "Home Luxury" στην έναρξή της.

Βασικές διακρίσεις του Ενεργητικού & Παθητικού

Ομαδοποίηση στοιχείων Ενεργητικού

Η θέση κάθε στοιχείου στο Ενεργητικό ορίζεται με κριτήριο την ταχύτητα ρευστοποίησής του. Αυτό σημαίνει πως **όσο γρηγορότερα ρευστοποιούνται σε χρήμα, τόσο χαμηλότερα καταχωρούνται στον Ισολογισμό**

α. Οφειλόμενο Κεφάλαιο (υπόλοιπο κεφαλαίου οφειλόμενο από τους επιχειρηματίες)

β. Έξοδα εγκατάστασης (Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατ/σης, Τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου, Λοιπά έξοδα εγκατάστασης κτλ.)

γ. Πάγιο Ενεργητικό

Εδώ υπάγονται όλα εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, τα οποία έχει η επιχείρηση **όχι για μεταπώληση** αλλά για την λειτουργία της. Τέτοια στοιχεία είναι, τα κτίρια που στεγάζει τα γραφεία της, τα αυτοκίνητα που έχει για την λειτουργία της, τα έπιπλα, οι Η/Υ κ.α.

1. **Ασώματες ακινητοποιήσεις** (άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία π.χ. Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης, ευρεσιτεχνίες, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, εμπορικά σήματα)
2. **Ενσώματες ακινητοποιήσεις** (περιλαμβάνονται και οι προκαταβολές απόκτησης π.χ. Οικόπεδα, Κτίρια, Μηχανήματα-τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός, Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, Μεταφορικά μέσα)
3. **Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις** (Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις, Γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξης)

δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Εδώ υπάγονται εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία προορίζονται για μεταπώληση, π.χ. τα εμπορεύματα που έχει η επιχείρηση για πώληση ή για μετασχηματισμό όπως είναι οι πρώτες ύλες σε μία βιομηχανία προς μετασχηματισμό τους σε «έτοιμα προϊόντα», τα οποία πωλούμενα θα μετατραπούν σε προϊόν προς πώληση που θα αποφέρει κέρδος . Συνήθως, η μετατροπή των κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων, σε χρήμα γίνεται σε χρονικό διάστημα κάτω του ενός έτους . Τα πιο γνωστά από τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία είναι: Τα εμπορεύματα, οι πρώτες ύλες, οι απαιτήσεις, οι πελάτες, οι χρεώστες, τα Γραμμάτια Εισπρακτέα κ.α.

1. **Αποθέματα** (εμπορεύσιμα αγαθά π.χ. Εμπορεύματα, Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή-υποπροϊόντα υπολείμματα, Παραγωγή σε εξέλιξη, Πρώτες και βοηθητικές ύλες-Αναλώσιμα υλικά -Ανταλλακτικά και είδη συσκευασίας κτλ.

2. **Απαιτήσεις** (Πελάτες, Γραμμάτια εισπρακτέα, Γραμμάτια σε καθυστέρηση, Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων, Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων, Απαιτήσεις κατά οργάνων διοίκησης, Δεσμευμένοι λογαριασμοί καταθέσεων, Επισφαλείς-επίδικοι πελάτες και χρεώστες, Χρεώστες διάφοροι κτλ.)
3. **Χρεόγραφα** (Μετοχές, Ομολογίες, Λοιπά χρεόγραφα, Ίδιες μετοχές κτλ.)
4. **Διαθέσιμα** (Ταμείο, Ληγμένα τοκομερίδια εισπρακτέα, Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας κτλ.)

ε. Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού

(Έξοδα επόμενων χρήσεων (ενοίκια, ασφάλιστρα), Έσοδα χρήσης εισπρακτέα, Λοιποί μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού κτλ)

Ομαδοποίηση στοιχείων Παθητικού

Τα στοιχεία του Παθητικού υποδιαιρούνται στις παρακάτω τρεις κατηγορίες με κριτήρια την «Ληκτότητα», δηλαδή, το χρόνο λήξης αυτών, όσο γρηγορότερα λήγει η υποχρέωση, τόσο χαμηλότερα καταχωρούνται στον Ισολογισμό.

Ίδια κεφάλαια

Κεφάλαιο (μετοχικό κτλ. Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

Διαφορές αναπροσαρμογής Επιχορηγήσεις επενδύσεων.

Αποθεματικά κεφάλαια.

Αποτελέσματα εις νέο (Υπόλοιπο κερδών χρήσης εις νέο, Υπόλοιπο ζημιών χρήσης εις νέο, Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων κτλ.)

Ποσά προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου (Καταθέσεις μετόχων ή εταίρων, Διαθέσιμα μερίσματα χρήσης για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου κτλ.)

Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα

Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, Λοιπές προβλέψεις κτλ.

Υποχρεώσεις

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (Ομολογιακά δάνεια, Δάνεια τραπεζών, Δάνεια ταμειωτηρίων, Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προς λοιπές συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις, Γραμμάτια πληρωτέα μακρ. λήξης, Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις κτλ.)

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (Προμηθευτές, Γραμμάτια πληρωτέα, Τράπεζες λογ/μοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, Προκαταβολές πελατών, Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη, Ασφαλιστικοί οργανισμοί, Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση, Υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις, μερίσματα πληρωτέα, Πιστωτές διάφοροι, κτλ.)

Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού

Έσοδα επόμενων χρήσεων, Έξοδα χρήσης δεδουλευμένα, Λοιποί μεταβατικοί λογαριασμοί, κτλ

Ο Ισολογισμός είναι η κύρια οικονομική κατάσταση που απεικονίζει, σε μια δεδομένη στιγμή (συνήθως 31/12 ή 30/6 κάθε έτους), σαν φωτογραφία, την οικονομική κατάσταση της Επιχείρησης.

Αποτελείται από δύο στήλες, που η μέν πρώτη ονομάζεται Ενεργητικό και η δεύτερη ονομάζεται Παθητικό.

Το Παθητικό απεικονίζει τις πηγές προέλευσης των κεφαλαίων που διαχειρίζεται η Επιχείρηση, και το Ενεργητικό το που είναι επενδεδυμένα.